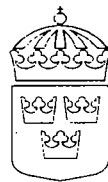

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1992/93:SfU4y

Kompletteringspropositionen

1992/93
SfU4y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 29 april 1993 beslutat bereda socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:150 (kompletteringspropositionen) jämte motioner såvitt propositionen och motionerna berör utskottets beredningsområde.

De delar av propositionen som rör socialförsäkringsutskottets beredningsområde och som utskottet yttrar sig över är

- bilaga 1. Avsnitt 1:4.3 i den del som berör utskottets ämnesområde
- bilaga 4. (Socialdepartementet) avsnitten 1 Bidrag för vissa ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen m.m. och 3 såvitt avser anslaget Bidrag till sjukförsäkringen
- bilaga 7. (Utbildningsdepartementet) avsnitt F. Studiestöd m.m.
- bilaga 9. (Kulturdepartementet) avsnitt D. Invandring m.m.

I anslutning härtil yttrar sig utskottet över motionerna 1992/93:Fi92 av Ingvar Carlsson m.fl. (s) yrkandena 11–14, 17 och 22, 1992/93:Fi93 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd) yrkandena 3, 4, 15, 17, 18, 20–22, 23, 25–28 och 38, 1992/93:Fi94 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkandena 4, 14 och 15, 1992/93:Fi96 av Leif Bergdahl och Arne Jansson (nyd), 1992/93:Fi110 av Johan Brohult (-) och 1992/93:Fi120 av Ingvar Carlsson m.fl. (s) yrkandena 15–18 som väckts med anledning av kompletteringspropositionen.

Utbildningsutskottet har berett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:194 om särskilt statsbidrag till kommuner för ytterligare platser i gymnasieskolan för ett tredje gymnasieår jämte motioner. Med anledning av denna proposition har väckts motion 1992/93:Ub156 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s), i vilken yrkandena 5–8 berör studiestödsområdet. Utskottet yttrar sig till finansutskottet även i dessa delar. Vidare överlämnar utskottet med eget yttrande till finansutskottet regeringens hemställan om ytterligare medel till anslaget Bidrag till sjukförsäkringen i proposition 1992/93:178 om vissa socialförsäkringsfrågor.

Under detta avsnitt lägger regeringen fram ett saneringsprogram för de offentliga finanserna. Förslaget till saneringsprogram innefattar bl.a. att transfereringarna till hushållen skall minskas med 26 miljarder kronor och besparingar göras på ett reformerat ATP-system med 5 miljarder kronor. De minskade transfereringarna innebär bl.a. att statsbidraget till sjukförsäkringen bör avskaffas, vilket motsvarar en besparing på 2 miljarder kronor, att patientavgifterna inom sjuk- och tandvården höjs, att föräldraförsäkringens ersättningsnivå minskas från 90 till 80 % och att även andra förändringar inom denna försäkring kommer att prövas samt att pensionärerna berörs av förändringar på ca 8 miljarder kronor genom att delpensionen avskaffas och olika åtgärder vidtas i syfte att höja den genomsnittliga pensionsåldern med ett år. Bl.a. anges i propositionen att reglerna för förtida uttag, senare uttag, samt för förtidspensioneringarna kommer att förändras.

I propositionen erinras om att ATP-systemet är föremål för en översyn av pensionsarbetsgruppen och att en proposition i frågan kan väntas våren 1994. Enligt vad som anförs i propositionen bör pensionsavgifterna delvis eller helt betalas av den enskilde i form av egenavgift, och utfallande pension bör i högre grad spegla storleken på inbetalade premier för att systemet skall bli mera aktuariemässigt.

I motion Fi92 kritiserar motionärerna regeringens förslag till program för besparingar under de kommande fem åren. Bl.a. anger de att det inte är klarlagt hur en besparing på 5 miljarder kronor uppstår inom ATP-systemet genom en omläggning från arbetsgivaravgifter till egenavgifter. Motionärerna avvisar förslagen om att höja egenavgifterna till ATP-systemet och avgifterna inom sjuk- och tandvården. Däremot anser de att det är riktigt att sträva efter att höja den faktiska pensionsåldern, men menar att den rätta metoden att åstadkomma detta är att via rehabilitering och andra åtgärder undvika att människor tvingas pensionera sig i förtid. Motionärerna är också kritiska mot regeringens olika åtgärder som enligt dem är på väg att ge splittrade och godtyckliga nivåer för olika försäkringar, och de anser att det nu är dags att göra en samlad bedömning av de åtgärder som vidtagits eller planeras för att säkerställa att åtgärderna uppfyller krav på rationalitet och trygghet för individen. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande härom. Enligt motionärerna är det vidare angeläget att stärka insatserna för rehabilitering liksom att ersättningsnivåerna i socialförsäkringen är rationellt och rättvist utformade. Motionärerna är positiva till att pröva mer enhetliga nivåer i försäkringen, inkl. föräldraförsäkringen, men avvisar varje förslag om att använda en finanspolitiskt motiverad besparing i föräldraförsäkringen som anledning till att införa ett vårdnadsbidrag.

Motionärerna lägger också fram förslag till förstärkningar av statsfinanserna genom ändringar inom socialavgiftsområdet. I yrkande 11 begär de ett tillkännagivande om att det i en reformerad sjukförsäkring skall finnas ett starkare samband mellan lönebildning och inkomstrygghet och att den försäkringsmässiga utformningen av försäkringen

skall förstärkas genom en ny finansiering av egenavgifter. Vidare begärs i yrkande 12 ett tillkännagivande till regeringen om att de arbetsgivaravgifter som hittills tagits ut för att finansiera sjukförsäkringen bör omdisponeras för att förstärka arbetsmarknadsfonden.

Motionärerna erinrar om att i år har första steget tagits i en reformering av sjukförsäkringen med inriktning på att nuvarande arbetsgivaravgifter till denna successivt ersätts med egenavgifter som betalas av löntagarna själva. F.n. tas en allmän sjukförsäkringsavgift ut av den enskilde med 0,95 % av de skattepliktiga inkomsterna av förvärvsarbete till den del summan av inkomsterna inte överstiger 7,5 basbelopp. Motionärerna anser att det är viktigt att fortsätta en finansiell upphyggnad av sjukförsäkringen med egenavgifter under resten av 1990-talet och föreslår som ett ytterligare steg i denna riktning i yrkande 13 att den allmänna sjukförsäkringsavgiften skall höjas till 1,9 % från den första januari 1994. Detta frigör enligt motionärerna ett utrymme motsvarande 6,6 miljarder kronor, vilket motsvarar en sänkning av arbetsgivaravgifterna med 1,03 % av avgiftsunderlaget. I yrkande 14 begär de att sjukförsäkringsavgiften från arbetsgivare, som f.n. utgör 8,27 % av avgiftsunderlaget men som för år 1994 bestämts till 8,43 % av avgiftsunderlaget, fr.o.m. den 1 januari 1994 skall sänkas med 1,03 % av avgiftsunderlaget för att möjliggöra en motsvarande höjning av arbetsmarknadsavgiften enligt vad som anges i yrkande 15.

I motion 1992/93:Fi93 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om enhetliga ersättningsnivåer vid frånvaro från arbetet. De områden som omnämns i motionen och som berör socialförsäkringsutskottets beredningsområde är sjukdom, arbets-skada, föräldrapenning vid tillfällig vård av barn och smittbärarpeng. I samma motion yrkande 3 föreslås förändringar inom arbetsskadeförsäkringen. Bl.a. föreslås att bevisregeln skärps, att reglerna för livräntebereäkning ändras så att livräntorna bättre svarar mot normal och skälig inkomst samt att försäkringen privatiseras.

Gudrun Schyman m.fl.(v) begär i motion 1992/93:Fi94 yrkande 15 att riksdagen beslutar sänka taket i sjukförsäkringen till 5,5 basbelopp.

Utskottet ställer sig i princip bakom regeringens förslag till saneringsprogram för de offentliga utgifterna i de delar som berör utskottets område, men avstår från att närmare gå in på de olika delarna i programmet med hänsyn till avsaknaden av konkreta förslag.

Som närmare behandlats i utskottets nyligen avgivna betänkande SFU17 har regeringen utfärdat direktiv för en beredning med uppdrag att lämna förslag till en ny ordning för lagfästa försäkringsersättningar vid sjukdom och arbetsskada. Utskottet har med hänvisning till denna utredning avslagit olika motionsyrkanden om den framtida utformningen av försäkringarna i fråga, och utskottet anser att finansutskottet inte bör gå in i en närmare prövning av utformningen av försäkringarna eller dem näraliggande försäkringsersättningar såsom tillfällig föräldrapenning, närståendepenning, eller smittbärarpeng utan avstyrika bifall till motionerna Fi93 yrkandena 3 och 4 och Fi94 yrkande 15. Däremot vill socialförsäkringsutskottet i anslutning till de nämnda motionsyrkandena i motion Fi93 och yrkande 17 i motion Fi92

allmänt framhålla önskvärdheten av att man strävar efter att åstadkomma så enhetliga nivåer som möjligt inom socialförsäkringssystemet. Utskottet vill dock erinra om att den splittrade bilden när det gäller nivåer inom sjukförsäkringen och angränsande försäkringsgrenar har uppstått som en följd av de beslut som fattats vid innevarande riksmöte, och vilka till en del ännu inte börjat tillämpas. Dessa beslut är vad gäller sjukförsäkringen en följd av de olika besparingsförslag som överenskomms mellan Socialdemokraterna och regeringen vid den s.k. krisuppgörelsen. Utskottet hade gärna sett att besluten hade präglats av mer långsiktighet och bättre analyserade konsekvenser ur ekonomisk och administrativ synpunkt samt ur rättvisesynpunkt. Utskottet ifrågasätter också om de besparingar som åsyftats kommer att infrias och utskottet återkommer nedan i denna fråga vid behandlingen av medelsanvisning till anslaget Bidrag till sjukförsäkringen. Utskottet finner att det kommer att bli en angelägen uppgift för den nämnda beredningen med uppgift att utforma en ny ordning för sjuk- och arbetsskadeförsäkringarna att analysera effekterna av de ändringar som gjorts i dessa försäkringar och till dem knutna andra ersättningsformer och konstruera ett nytt system som präglas av rationalitet och trygghet för individen. Något särskilt tillkännagivande härom med anledning av motion Fi92 yrkande 17 anser utskottet inte påkallat.

Utskottet anser också att beredningens arbete vad avser finansieringen av den nya ordningen för sjukförsäkringen bör avvaktas innan några riktlinjer ges eller omedelbara förändringar vidtas i nuvarande avgiftssystem. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motion Fi92 yrkandena 11–14.

I motion 1992/93:Fi94 yrkande 4 begärs att pensionstillskottet skall höjas från nuvarande 55,5 % av basbeloppet, sedan detta reducerats med 2 %, till 70 % av basbeloppet. Vidare begärs i yrkande 14 att arbetsgivaravgifterna skall höjas med 3 procentenheter fr.o.m. den 1 juli 1993.

Utskottet har i sitt av riksdagen nyligen godkända betänkande 1992/93:SfU14 avstyrkt ett motsvarande yrkande om höjning av pensionstillskotten med hänvisning till att det i rådande svåra statsfinansiella läge saknas möjlighet att ytterligare öka statens utgifter. Utskottet vidhåller denna uppfattning. Utskottet, som vill erinra om de administrativa svårigheter som är förenade med en höjning av arbetsgivaravgifterna vid ett halvårsskifte, anser inte att det finns skäl för den av motionärerna förordade höjningen av dessa avgifter. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motion Fi94 yrkandena 4 och 14.

Bilaga 4 (Socialdepartementet)

Bidrag för vissa ersätningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen m.m.

Det nya statsbidragssystemet för bl.a. landstingen har medfört att utrymmet för ersättningarna som utges från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen minskat fr.o.m. år 1993. I förra årets komplette-

ringsproposition (prop. 1991/92:150 del II) aviserades därför att en översyn behövdes av systemet med ersättningar till sjukvårdshuvudmännen m.m. För år 1993 har riksdagen fastställt en utgiftsram för ersättningarna till 6 995 miljoner kronor, varav 5 006 miljoner kronor i allmän sjukvårdsersättning (prop. 1992/93:17, SfU6, rskr. 141). Från den allmänna sjukvårdsersättningen skall avräknas vad som under föregående år utbetalats från försäkringen till privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster som uppförts på en förteckning hos försäkringskassan. Det belopp som skall avräknas från 1993 års allmänna sjukvårdsersättning uppgår till 1 725 miljoner kronor.

I propositionen anges att för år 1994 har regeringen för avsikt att föreslå riksdagen att slopa skatteutjämningsavgiften. Efter denna åtgärd och en reducering med 1 500 miljoner kronor, som motsvarar den tillfälliga återbetalningen år 1993, återstår en total utgiftsram på ca 2 700 miljoner kronor att fördela mellan sjukvårdshuvudmännen. Vidare erinras i propositionen om att regeringen förelagt riksdagen ett förslag om nationellt husläkarsystem för vilket sjukvårdshuvudmännen avses få finansieringsansvaret och som innebär ett första steg i en fri etableringsrätt för läkare samt att en översyn företagits av läkarvårdstaxan med utgångspunkt i att ett system med husläkare införs över hela landet. Föredragande statsrådet anför att för att gå vidare med etableringsfrihet för övriga privatpraktiserande läkare krävs system som dels gör det möjligt för sjukvårdshuvudmännen att leva upp till sitt planeringsansvar, dels garanterar de privata vårdgivarna en möjlighet att driva sin verksamhet på i huvudsak samma villkor som de offentligt verksamma vårdgivarna. Statsrådet understryker också att sjukvårdshuvudmännen måste ha en reell möjlighet att kontrollera hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling. Statsrådet anser att finansieringsansvaret och därmed administrationen för de nu försäkringsanslutna läkarna och sjukgymnasterna bör föras över till sjukvårdshuvudmännen vid ingången av år 1994 och att detta skapar goda förutsättningar för en avveckling av nuvarande etableringsbegränsningar för specialistläkare den 1 januari 1994. Avsikten är att regeringen senare skall återkomma till riksdagen med ett mer detaljerat förslag om hur förändringarna skall genomföras, om vilken reglering som krävs för detta samt hur en effektiv kostnadskontroll skall kunna åstadkommas. I propositionen anges att någon avräkning av de utbetalda ersättningarna från försäkringen till de privata vårdgivarna inte skall ske från ersättningarna till sjukvårdshuvudmännen för år 1994. Vidare anges att Riksförsäkringsverket skall få i uppdrag att med utgångspunkt i specialisttaxeutredningens förslag, som remissbehandlats, utarbeta ett förslag till ny läkarvårdstaxa. Slutligen erinrar statsrådet om det utredningsarbete som pågår inom HSU 2000 (dir. 1992:30), och han framhåller att vad han nu föreslagit får självfallet inte vara något hinder för utredningens överväganden och förslag.

I propositionen hemställs att riktlinjerna för ändringar i systemen med ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen fr.o.m. den 1 januari 1994 godkänns av riksdagen.

I två motioner, motion 1992/93:Fi96 av Leif Bergdahl och Arne Jansson (nyd) och motion 1992/93:Fi110 av Johan Brohult (-), motsätter sig motionärerna att sjukvårdshuvudmännen övertar kostnadsansvaret för och administrationen av ersättningar till privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster. I motion Fi96 framhålls att förslaget innebär att landstingens makt ökar och befästs och motionärerna anser att det, mot bakgrund av HSU 2000:s utredningsarbete, finns starka skäl att inte låsa fast utvecklingen till landstingsmodellen. I motion 110 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör avvakta resultatet av utredningens arbete innan man beslutar om ersättningssystem för den privata sjukvården.

Socialförsäkringsutskottets majoritet (m, fp, c, kds och nyd) har i sitt nyligen avlämnade yttrande SfU5y till socialutskottet över proposition 1992/93:160 om husläkare m.m. tillstyrkt bifall till propositionen. Utskottet kan i det nu förevarande ärendet, liksom föredragande statsrådet, konstatera att landstingen redan i dag reellt har det finansiella ansvaret för de privata försäkringsanslutna vårdgivarna. Utskottet anser därför att det föreliggande förslaget är konsekvent i förhållande till det förslag om finansiering av husläkarnas verksamhet som utskottet tillstyrkt. Utskottet har i sitt förenämnda yttrande till socialutskottet närmare redogjort för direktiven till HSU 2000 och därvid framhållit att ett beslut om ett husläkarsystem inte får vara ett hinder för HSU 2000 att arbeta enligt de direktiv som utredningen fått om att förutsättningslöst pröva vilken organisations- och finansieringsmodell som kan vara bäst för hälso- och sjukvården. Föredragande statsrådet har som ovan nämnts i nu förevarande ärende framhållit att vad han föreslagit beträffande finansiering och administration av privata läkares och sjukgymnasters ersättningar inte får vara något hinder för utredningens överväganden och förslag. Utskottet kan under denna förutsättning tillstyrka bifall till kompletteringspropositionen i nu behandlad del, varför utskottet avstyrker bifall till motionerna Fi96 och Fi110.

Anslag till Bidrag till sjukförsäkringen

Riksdagen har i enlighet med förslag i budgetpropositionen beräknat de totala kostnaderna för sjukförsäkringen under nästa budgetår till 30 991 miljoner kronor. Under anslaget C 1. under femte huvudtiteln har medel till Bidrag till sjukförsäkringen anvisats med 4 649 000 000 kr, vilket motsvarar 15 % av kostnaderna för sjukförsäkringen (prop. 1992/93:100 bil. 6, SfU14, rskr. 286). Regeringen har därefter i proposition 1992/93:178 om vissa socialförsäkringsfrågor beräknat att utgifterna för sjukförsäkringen ökar under nästa budgetår med 4 500 miljoner kronor till följd av att rätten till arbetsskadesjukpenning från arbetsskadeförsäkringen i princip föreslås slopad fr.o.m. den 1 juli 1993, varefter sjukpenning i stället kommer att utges enligt sjukförsäkringens bestämmelser. Riksdagen har på förslag av utskottet i betänkande 1992/93:SfU17 bifallit detta förslag. Med hänsyn till att regeringen därefter i kompletteringspropositionen lagt fram ytterligare förslag som berör anslaget har utskottet i betänkande SfU17 inte behandlat ett

förslag i proposition 1992/93:178 om att anslaget C 1. Bidrag till sjukförsäkringen skall ökas med 750 miljoner kronor. Utskottet överlämnar propositionen i denna del till finansutskottet för behandling.

I kompletteringspropositionen har under tionde huvudtiteln (Arbetsmarknadsdepartementet) lagts fram förslag om att den som uppbär utbildningsbidrag skall få behålla detta vid sjukdom under utbildningstiden. I konsekvens härmed föreslås att den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst skall vara vilande under utbildningstiden och sjukpenning skall endast utges om den försäkrade förlorar inkomster som han har under utbildningstiden och för vilka en s.k. studietids-SGI beräknats. De föreslagna förändringarna innebär att kostnaderna för utbildningsbidragen ökar och att utgifterna för sjukförsäkringen minskar med ett belopp av 306 miljoner kronor, vilket innebär att belastningen på anslaget C 1. Bidrag till sjukförsäkringen minskar med 15 % härav eller med 46 miljoner kronor. I propositionen hemställs att riksdagen med ändring av förslagen i propositionerna 1992/93:100 och 1992/93:178 till Bidrag till sjukförsäkringen för budgetåret 1993/94 anvisar ett förslagsanslag på 5 353 000 000 kr.

Utskottet vill i anslutning till de nämnda förslagen om medelstildelning närmare utveckla sin syn på några av de beräkningar av finansiella konsekvenser på anslaget Bidrag till sjukförsäkringen som lagts fram i samband med förslag under innevarande riksmöte till ändringar som berört sjukförsäkringen.

I proposition 1992/93:31 föreslogs bl.a. ändrade kompensationsnivåer inom sjukförsäkringen, som innebar att kompensationsnivån på 90 % efter den 90:e dagen i ett sjukfall sänktes till 80 % och efter den 365:e dagen till 70 %. Samtidigt sänktes kompensationsnivån för rehabiliteringspenningen, som utges till försäkrade som genomgår arbetslivsinriktad rehabilitering från 100 till 95 %. De årliga besparingarna av en sänkt kompensationsnivå till 70 % vid långa sjukfall beräknades till 1 200 miljoner kronor. I propositionen förutskickades att regeringen skulle återkomma med förslag till riksdagen som innebar förändringar i förutsättningarna för tillämpning av kompensationsnivån 70 %. Förslag i detta hänseende har lagts fram i proposition 1992/93:178. Förslagen innebär dels att en regel införs om att försäkrade som under de senaste 15 månaderna haft sjukperioder som sammanlagt omfattar minst 365 dagar utan att uppehåll gjorts under 30 dagar skall få sjukpenning enligt kompensationsnivån 70 %, dels att försäkrade som genomgår medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering skall kunna få sjukpenning efter en kompensationsnivå på 80 % även efter den 365:e dagen i ett sjukfall. Utskottet har ännu inte behandlat proposition 178 i denna del.

I proposition 1992/93:31 framhölls i anslutning till förslaget om en kompensationsnivå på 70 % att målet borde vara att ingen långtids-sjukskriven som passerar ettårsgränsen får sin sjukpenning sänkt utan att andra alternativ än fortsatt sjukpenning prövats. De alternativ som, med beaktande av förslaget i proposition 178, kommer att finnas är medicinsk rehabilitering och behandling på en kompensationsnivå av 80 %, arbetslivsinriktad rehabilitering på en kompensationsnivå av 95

% eller — om arbetsskadelivränta beviljas för den tid rehabilitering sker — 100 %, samt förtidspension/sjukbidrag när rehabilitering inte är meningsfull och nedsättningen av arbetsförmågan kan väntas bli varaktigt eller bestående under avsevärd tid. Den som vägrar att underkasta sig rehabilitering utan giltig anledning kan få sin sjukpenning helt indragen, vilket innebär en press på den försäkrade att medverka till att han rehabiliteras. Med dessa olika alternativ förutser utskottet att kretsen av personer som kommer att få sjukpenning på kompensationsnivån 70 % vid en avsedd och riktig tillämpning av reglerna kommer att bli starkt begränsad. Därmed kommer också besparingarna till följd av den nya kompensationsnivån 70 % att begränsas.

Utskottet ifrågasätter vidare de beräkningar som gjorts i proposition 1992/93:178 av hur sjukförsäkringskostnaderna kommer att öka till följd av att arbetsskadesjukpenningen slopas. Arbetsskadesjukpenningen ger full kompensation för inkomstbortfallet och finansieras med medel via arbetsskadefonden. I propositionen anförts att av de tillkommande sjukpenningutgifterna när arbetsskadesjukpenningen avskaffas avser ca 70 % dagar i sjukfall som varat längre än ett år. För dessa dagar kommer enligt propositionen kompensationsgraden att minska från 100 % till 70 %. För sjukpenningdagar mellan den 181:a och 365:e dagen i sjukperioden kommer enligt propositionen kompensationsgraden att minska från 100 % till 80 %. Utifrån dessa antaganden om kompensationsnivåer när sjukpenning i stället skall utges, beräknas i propositionen kostnadsökningen för sjukförsäkringen till 4 500 miljoner kronor. Utskottet överlämnar åt finansutskottet att — mot bakgrund av den begränsade praktiska tillämpningen av kompensationsnivån 70 % som utskottet kan förutse på grund av att andra högre kompensationsnivåer kommer att tillämpas vid en rehabilitering — göra den slutliga bedömningen av vilket belopp som bör föras upp under anslaget C 1. Bidrag till sjukförsäkringen för nästa budgetår.

Bilaga 7 Studiestöd m.m. (Utbildningsdepartementet)

Riksdagen har för budgetåret 1993/94 under åttonde huvudtiteln anvisat till anslaget F 1. Centrala studiestödsnämnden ett ramanslag på 159 610 000 kr, till anslaget F 3. Studiehjälp m.m. ett förslagsanslag på 2 086 780 000 kr, till anslaget F 4. Studiemedel m.m. ett förslagsanslag på 6 130 000 000 kr och till anslaget F 5. Vuxenstudiestöd m.m. ett reservationsanslag på 1 078 600 000 kr (prop. 1992/93:100 bil.9, SfU13, rskr. 208). Regeringen har därefter i proposition 1992/93:194 föreslagit en utökning av antalet platser inom gymnasieskolan med 11 000 platser och med anledning härav föreslagit att till anslaget Studiehjälp m.m. skall anvisas ytterligare 72 600 000 kr.

I kompletteringspropositionen föreslås att medel skall anslås för ytterligare 29 000 platser i gymnasieskolan. Vidare föreslås i propositionen en ökning av antalet platser inom den kommunala vuxenutbildningen med 33 000 och resursförstärkningar motsvarande 10 000 nya platser i folkhögskolan vilket leder till ökade kostnader för studiestödet med tillhoppa 3 239 400 000 kr. Kostnaderna belastar anslaget Centrala

studiestödsnämnden m.m. med ytterligare 11 miljoner kronor, anslaget Studiehjälp m.m. med ytterligare 191,4 miljoner kronor, anslaget Studiemedel m.m. med ytterligare 259,1 miljoner kronor och anslaget Vuxenstudiestöd m.m. med ytterligare 2 788,9 miljoner kronor.

I propositionen lägger regeringen också fram förslag till ändrade regler för särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (SVUXA). Sålunda föreslås att SVUXA kan kunna utges till den som under kalenderåret fyller 21 år eller är äldre, i stället för som för närvarande 25 år, och att kravet på tidigare förvärvsarbete sänks från fyra till tre år. Även kravet på att den arbetslöse skall vara med i en arbetslöshetskassa föreslås slopat.

I motion 1992/93:Fi120 av Ingvar Carlsson m.fl. poängterar motionärerna vikten av utbildning. Motionärerna framhåller att högskolans utbyggnad bör påskyndas och att antalet platser vid högskolorna bör ökas med 5 000 vid höstterminen 1993 och 5 000 vid vårterminen 1994. Vidare framhålls folkbildningens uppgift när det gäller insatser för arbetslösa och motionärerna vill satsa ytterligare resurser på arbetslösa ungdomar och vuxna. I motionen anförts att de i propositionen beräknade kostnaderna för ett utökat studiestöd för de föreslagna extra platserna inom skolväsendet, folkbildningen och den högre utbildningen förutsätter att samtliga dessa studerande är berättigade till särskilt vuxenstudiestöd. Motionärerna bedömer att sammansättningen av de studerande är annorlunda än vad regeringen förutsatt och anför att enligt deras beräkningar de totala kostnaderna för studiestöd uppgår till 2 970 miljoner kronor. Mot bakgrund av förslagen i motionen föreslår motionärerna i yrkande 15 att riksdagen till anslaget F 3. Studiehjälp m.m. anvisar 39 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit och i yrkande 16 att riksdagen utöver vad regeringen föreslagit beträffande anslaget F 4. Studiemedel m.m. anslår ytterligare 145 905 000 kr. I yrkande 17 begärs att riksdagen beträffande anslaget F 5. Vuxenstudiestöd m.m. anvisar 41 935 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit.

I yrkande 18 i samma motion begärs att riksdagen beslutar att villkoren för rätt till det särskilda vuxenstudiestödet (SVUXA) under en försöksperiod ändras så att möjligheter skapas att inom systemet erhålla ersättning på alla studienivåer samt även möjlighet att påbörja och avsluta längre utbildningar.

I anslutning till proposition 1992/93:194 har väckts en motion 1992/93:Ub156 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s) i vilken i yrkandena 5—8 berörs samma frågor som i motionen ovan.

Utskottet anser inte att vad som anförts i motion Fi120 i denna del ger tillräcklig grund för att frångå regeringens bedömning att det huvudsakligen kommer att vara personer som är arbetslösa eller ungdomar som har avslutat sin skolgång utan att få ett arbete som kommer att ta de nya utbildningsplatserna i anspråk. Finansutskottet bör därför avstyrka motion Fi120 yrkandena 15—17 och Ub156 yrkandena 5—7. Vad avser användningen av stöden förutsätter utskottet att regeringen och berörda myndigheter i tillämpningsföreskrifter m.m. strävar efter att stöden kan användas så flexibelt som möjligt inom

ramen för lagstiftningen. I den mån yrkandena 18 i motion Fi120 och 8 i motion Ub156 inte tillgodoses med detta bör finansutskottet avstyrka bifall även till dessa motionsyrkanden.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens lagförslag och förslag till medelsanvisning.

Bilaga 9 (Kulturdepartementet)

Utlänningsnämnden

I budgetpropositionen (prop. 1992/93:100 bil. 12) föreslogs att till anslaget D 9. Utlänningsnämnden under elfte huvudtiteln skulle anvisas 51 550 000 kr. Enligt propositionen skulle det behövas ett anslag på 70 680 000 kr om nämnden skulle kunna behålla nuvarande extraordinära avverkningskapacitet, men med hänsyn till osäkerheten i planeringsförutsättningarna föreslogs tills vidare endast ett pris- och löneomräknat anslag. Riksdagen beslöt i enlighet med regeringens förslag som tillstyrkts av utskottet i betänkande 1992/93:SfU7.

Mot bakgrund av hittillsvarande asyltillströmning från f.d. Jugoslavien och de nu liggande ärendebalanserna hos Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden återkommer regeringen i kompletteringspropositionen med förslag om att ytterligare 19 130 000 kr skall anvisas till anslaget D 9. Utlänningsnämnden.

Utskottet har ingen erinran mot detta förslag.

Motionsyrkanden

På förslag av utskottet i betänkande SfU7 har riksdagen beslutat att i enlighet med vad som föreslagits i budgetpropositionen under anslaget D 2. Förläggningskostnader m.m. anvisa ett förslagsanslag på 6 407 000 000 kr.

I motion 1992/93:Fi92 av Ingvar Carlsson m.fl. (s) anförs att Sverige skall ha en generös flyktingpolitik, men att det krävs en effektiv administration av asylansökningarna och förläggningsverksamheten. Motionärerna bedömer att det finns goda möjligheter att klara en fortsatt human flyktingpolitik till betydligt lägre kostnader än i dag. De anser att under det kommande budgetåret bör en effektivisering av invandrar- och flyktingpolitiken inledas, som bl.a. kan innebära kortare handläggningstider och ökade insatser i näraliggande länder. Motionärerna erinrar om att Invandrarverket och Utlänningsnämnden för närvarande har extra resurser och kan fatta beslut snabbt, men att polisen inte har tillräckliga resurser för att verkställa avvisningsbeslut i den takt som sådana beslut fattas. Detta har inneburit att vid utgången av år 1992 fanns ca 6 300 personer på flyktingförläggningarna som väntade på polisens verkställighet, vilket medför kraftigt ökade förläggningskostnader. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att Invandrarverket redan under innevarande budgetår ges i uppdrag att vidta åtgärder som medför ett med 10 % minskat anslagsbehov för budgetåret 1993/94, vilket innebär en minskning av förläggningskostnaderna med 1 100 miljoner kronor. I yrkande 22 hemställer motionä-

rerna att riksdagen beslutar att Invandrarverkets anslag skall minska med 1 100 miljoner kronor. I motion 1992/93:Fi93 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd) yrkande 28 begärs att riksdagen i fråga om förläggningskostnader beslutar om en sänkning av anslaget med 1 500 miljoner kronor för budgetåret 1993/94. Vidare begär motionärerna i yrkande 25 ett tillkännagivande om att outnyttjade kommunala bostäder måste utnyttjas som flyktingförläggningar i syfte att få ned dygnskostnaden.

Utskottet bedömer att de medel som för budgetåret 1993/94 anvisats för Statens invandrarverk under anslaget D 1. och för förläggningskostnader under anslaget D 2. behövs. Det senare anslaget, som är ett förslagsanslag, har beräknats efter ett antal asylsökande om 30 000 personer och ett genomsnittligt antal belagda platser på förläggningarna om 62 000 med en genomsnittlig dygnskostnad om 281 kr. Även om Invandrarverket kommer att kunna pressa dygnskostnaderna till under 250 kronor torde antalet belagda platser på förläggningarna snarare vara för lågt än för högt beräknade med hänsyn till att drygt 83 000 personer f.n. finns på slussar och förläggningar med en genomsnittlig vistelsetid av drygt 8 månader och till tillströmningen av asylsökande från f.d. Jugoslavien är fortsatt hög. Utskottet utgår från att verket fortlöpande prövar vilka besparingar som går att göra på området, men anser inte att det finns anledning att redan nu räkna med besparingar på anslaget av de storleksordningar som föreslagits i de båda förevarande motionerna. Utskottet föreslår därför att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi92 yrkande 22 och Fi93 yrkandena 28 och 25.

Regeringen har den 14 januari 1993 beslutat om direktiv (dir. 1993:1) för en parlamentarisk kommitté som skall se över invandrapolitiken samt invandrings- och flyktingpolitiken.

En huvuduppgift för kommittén skall vara att lägga fram förslag om hur invandrapolitiken bör vara utformad för att ge bättre förutsättningar för invandrare att integreras i det svenska samhället. En annan huvuduppgift är att se över hur människor från andra länder som söker en fristad undan förtryck av olika slag skall kunna få detta tillgodosett i vårt land. Kommittén skall även göra överväganden om flyktingpolitiska insatser internationellt. I sitt arbete bör kommittén beakta vad invandringstryck samt invandringens omfattning och sammansättning kan betyda för såväl politikens mål som för politikens närmare utformning. Kostnader för stat och kommun samt invandringens samhällsekonomiska konsekvenser bör belysas av kommittén. Kommittén bör vidare lägga förslag till hur vårt land på ett resursmässigt effektivt sätt skall kunna bistå utanför Sverige — i krisens eller konfliktens närområde och på annat sätt. I fråga om arbetets bedrivande i övrigt sägs i direktiven att kommittén bör kunna redovisa sina förslag genom delbetänkanden. I den del som avser de invandrapolitiska frågorna skall arbetet vara avslutat den 1 mars 1994. I den del som uppdraget berör invandrings- och flyktingpolitiken skall arbetet vara avslutat den 1 mars 1995. Kommittén skall liksom i en särskild

expertstudie redovisa det samlade kunskapsläget i frågor om invandringens samhällsekonomiska konsekvenser. Kommittén kan i övrigt initiera de expertstudier som anses nödvändiga.

I motion 1992/93:Fi93 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd) kritiseras regeringens flyktingpolitik. Motionärerna anser att många åtgärder måste vidtagas omgående och inte skjutas på framtiden i avvaktan på den parlamentariska kommitténs ställningstaganden. De anser att Invandrarverkets asylprövningstid snarast måste nedbringas till högst tre månader och begär i yrkande 17 ett tillkännagivande härom. I motionen begärs även i yrkande 15 ett tillkännagivande om behovet av att snabba åtgärder vidtas inom flyktingpolitiken vilka omfattar strikt begränsning till konventionsflyktingbegreppet, anhöriginvandringen till att endast omfatta make/maka och deras barn, införande av skärpta viseringsregler samt kraftfulla åtgärder mot illegalt asylsökande.

Utskottet har nyligen avstyrkt motionsyrkanden av samma slag i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU7 med hänvisning till att resultatet av den parlamentariska kommitténs arbete bör avvaktas och utskottet vidhåller denna inställning. Finansutskottet bör därför avstyra bifall till yrkandena 17 och 15 i motion Fi93.

Motionärerna bakom motion Fi93 begär vidare i yrkande 18 ett tillkännagivande om att avdrag på dagbidraget skall göras om den asylsökande inte deltar i anbefallt arbete, uteblir från svenskundervisning eller undanhåller sig från utredning samt i yrkande 22 ett tillkännagivande om att asylsökande och flyktingar skall betala vanlig patientavgift för sjuk- och tandvård.

Utskottet har i betänkandet SfU7 behandlat liknande yrkanden varvid utskottet mot bakgrund av att betänkandet Mottagande av asylsökande och flyktingar (SOU 1992:133) bereds i regeringskansliet inte ansåg att motionerna påkallade någon riksdagens åtgärd. I betänkandet föreslås bl.a. att den som utan giltiga skäl vägrar att delta i meningsfull sysselsättning skall få ett reducerat ekonomiskt bistånd till sitt uppehälle. Utredaren anser vidare att den asylsökande redan i samband med grundutredningen måste upplysas om att bl.a. indraget bistånd kan bli konsekvensen för den som inte inställer sig för utredning. Utredaren hävdar också att asylsökande även fortsättningsvis skall ha tillgång till akut sjuk- och tandvård, men att tillgången inte skall vara större än för befolkningen i övrigt och att asylsökande i första hand bör ges sjukvård på vanliga vårdcentraler etc. För att dämpa efterfrågan och för att ge en realistisk bild av vad det kostar att leva i Sverige bör de asylsökande enligt utredaren betala för sina sjuk- och tandvårdsbesök på samma sätt som övriga i samhället gör. Utskottet föreslår, mot bakgrund av sitt tidigare ställningstagande, att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi93 yrkandena 18 och 22.

I motion Fi93 begärs vidare i yrkande 23 ett tillkännagivande om att utländska medborgare under sina första två år i Sverige endast skall erhålla 80 % av socialbidragsnormen.

I samband med behandlingen av proposition 1991/92:172 om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar prövade utskottet ett liknande yrkande. Utskottet framhöll därvid i sitt av

riksdagen godkända betänkande 1992/93:SfU1 att utländska medborgares behov av socialbidrag inte generellt kan bedömas vara mindre än andra invånares i en kommun, och att ett system med inskränkt rätt till socialbidrag för utländska kommuninvånare skulle innebära diskriminering. Utskottet vidhåller denna uppfattning och föreslår att finansutskottet avstyrker yrkande 23 i motion Fi93.

Vidare begärs i yrkande 26 i motion Fi93 ett tillkännagivande om att en noggrann kontinuerlig granskning görs av Invandrarverkets verksamhet och kostnader. Liknande yrkanden har nyligen behandlats av utskottet i såväl betänkande SfU7 som betänkande SfU20, varvid utskottet framhållit att den granskning som Riksrevisionsverket gjort av Invandrarverkets upphandling av förlägningsplatser inte ger belägg för att någon kontinuerlig granskning av Invandrarverkets verksamhet och kostnader behövs, utöver den som görs inom budgetprocessen. Utskottet vidhåller denna uppfattning och föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi93 yrkande 26.

I yrkande 20 i motion Fi93 begärs ett tillkännagivande om att schablonersättningen till kommunerna sänks med 20 %. Även ett motionsyrkande i denna fråga har utskottet nyligen behandlat i betänkandet SfU7 och därvid avstyrkt bifall till motionsyrkandet med hänvisning till att en arbetsgrupp inom Kulturdepartementet har i uppgift att göra en översyn av vissa regler i förordningen om statlig ersättning för flyktningmottagande m.m. i syfte att skapa ökad kostnadseffektivitet och ökad rättvisa mellan kommuner. Även resultatet av detta utredningsarbete bör avvaktas varför utskottet föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi93 yrkande 20.

Vidare föreslås i yrkande 21 i motion Fi93 att vid utvisning samt vid utlandsboende skall pension och andra socialförsäkringsförmåner upphöra. Även ett sådant motionsyrkande har nyligen avslagits av riksdagen på förslag av utskottet i betänkande SfU14. Utskottet har därvid framhållit att en indragning av den intjänade ATP-pensionen närmast skulle innebära en konfiskation. Utskottet har också erinrat om att folkpensionsförmån i princip inte utges till utländska medborgare när dessa är bosatta utanför Sverige och om att, för den händelse en socialförsäkringskonvention som Sverige ingått med annat land garanterar en exporträtt av svenska folkpensionsförmåner, en indragning av förmånen skulle innebära ett brott mot konventionen. Utskottet föreslår att finansutskottet avstyrker bifall till motion Fi93 yrkande 21.

Motionärerna begär vidare i yrkande 27 i samma motion ett tillkännagivande om behovet av en flyktingminister som sysslar med flyktingfrågor på heltid. Även ett sådant motionsyrkande har avslagits av riksdagen på förslag av utskottet i betänkande SfU7. Utskottet har därvid erinrat om att det enligt regeringsformen är regeringen som fördelar ärendena mellan departementen och statsministern som bland statsråden utser chefer för departementen. Finansutskottet bör avstyrka bifall även till yrkande 27 i motion Fi93.

I samma motion yrkande 38 begärs ett tillkännagivande om att Invandrarverket måste bantas, rationaliseras och effektiviseras. Utskottet har i sitt betänkande SfU7 avstyrkt ett flertal motionsyrkanden i

delvis samma syfte. Utskottet utgår från att de ytterligare besparingar och effektiviseringar av Statens invandrarverk som är möjliga att göra också görs fortlöpande och finner inte anledning till något tillkännagivande med anledning av motion Fi93 yrkande 38.

1992/93:SfU4y

Stockholm den 13 maj 1993

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gullan Lindblad

I beslutet har deltagit: Gullan Lindblad (m), Margit Gennser (m), Birgitta Dahl (s), Sigge Godin (fp), Börje Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Lena Öhrsvik (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Pontus Wiklund (kds), Arne Jansson (nyd), Gustaf von Essen (m), Maud Björnemalm (s), Liselotte Wågå (m) och Bo Finnkvist (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Berith Eriksson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande meningar

Bilaga 1

1. Birgitta Dahl, Börje Nilsson, Lena Öhrsvik, Nils-Olof Gustafsson, Maud Björnemalm och Bo Finnkvist (alla s) anför:

Regeringen har i sitt förslag till långsiktig utgiftsstrategi räknat med en besparing på 5 miljarder kronor vid en omläggning av ATP-systemet utan att närmare klarlägga hur en sådan besparing skulle kunna uppkomma och utan att invänta resultatet av Pensionsarbetsgruppens arbete. Utskottet kan inte ställa sig bakom regeringens förslag i denna del. Utskottet avvisar också regeringens förslag om att dramatiskt höja egenavgifterna i ATP-systemet och höja avgifterna inom sjuk- och tandvården. Däremot anser utskottet att man bör sträva efter att höja den faktiska pensionsåldern, och detta bör åstadkommas via rehabilitering och andra åtgärder för att undvika att människor tvingas att pensionera sig i förtid. Utskottet avvisar också varje förslag om att använda en finanspolitiskt motiverad besparing i föräldraförsäkringen som anledning till att införa ett vårdnadsbidrag.

De förslag till åtgärder för att få sunda statsfinanser som inom utskottets ämnesområde lagts fram i motion Fi92 av Ingvar Carlsson m.fl. bör tillstyrkas av finansutskottet. Förslagen innebär en genomgripande förändring av sjuk- och arbetsskadeförsäkringens organisation och finansiering som skall ge ett starkare samband mellan lönebildning och inkomsttrygghet. Utgångspunkten är att försäkringen skall omfatta alla, följa principen om skydd mot inkomstbortfall och också i fortsättningen regleras i lagen om allmän försäkring. Ansvaret för

försäkringen bör överföras till arbetsmarknadens parter för att skapa ett system som har en tydlig försäkringsmässig utformning med ersättningsnivåer och finansiering i balans. Finansieringen bör helt ske genom egenavgifter som tas ut över skattsedeln. Ett sådant finansieringssystem bör byggas upp under en period på fem till sju år. Däremot bör arbetsskadeförsäkringen finansieras som hittills med arbetsgivaravgift.

Finansutskottet bör också tillstyrka bifall till förslaget i yrkande 12 om att de arbetsgivaravgifter som hittills tagits ut för att finansiera sjukförsäkringen bör omdisponeras för att förstärka Arbetsmarknadsfonden.

I motionen har också riktats kritik mot de splittrade och godtyckliga nivåerna för olika försäkringar. Utskottet anser att finansutskottet bör föreslå riksdagen att med bifall till motion Fi92 yrkande 17 som sin mening ge regeringen till känna följande:

Utskottet hade gärna sett att de beslut beträffande sjukförsäkringen som fattats under innevarande riksmöte i besparingssyfte hade präglats av mer långsiktighet och bättre analyserade konsekvenser ur ekonomisk och administrativ synpunkt samt ur rättvisesynpunkt. Utskottet ifrågasätter också om de besparingar som åsyftats kommer att infrias och återkommer nedan i denna fråga vid behandlingen av medelsanvisning till anslaget Bidrag till sjukförsäkringen. Utskottet finner att det kommer att bli en angelägen uppgift för den nämnda beredningen med uppgift att utforma en ny ordning för sjuk- och arbetsskadeförsäkringarna att analysera effekterna av de ändringar som gjorts i dessa försäkringar och till dem knutna andra ersättningsformer och konstruera ett nytt system som präglas av rationalitet och trygghet för individen.

För att redan under nästa budgetår förstärka statens inkomster anser utskottet att den egenavgift till sjukförsäkringen som införts fr.o.m. i år, den allmänna sjukförsäkringsavgiften, bör höjas till 1,9 % fr.o.m. den 1 januari 1994. Härigenom frigörs ett utrymme på 6,6 miljarder kronor som kan användas till att sänka arbetsgivarnas avgift till sjukförsäkringen med 1,03 %. Därmed kan arbetsmarknadsavgiften höjas i motsvarande mån. Finansutskottet bör därför tillstyrka bifall till yrkandena 13 och 14 i motion Fi92.

Bilaga 4 (Socialdepartementet), avsnitt 1

2. Birgitta Dahl, Börje Nilsson, Lena Öhrsvik, Nils-Olof Gustafsson, Maud Björnemalm och Bo Finnkvist (alla s) anför:

Med anledning av den föreslagna överföringen till landstingen av administrationen av ersättningen till de försäkringsanslutna vårdgivarna vill vi erinra om att Socialdemokraterna motsatt sig att ett husläkar-system införs.

3. Gullan Lindblad, Margit Gennser, Gustaf von Essen och Liselotte Wågö (alla m) anför:

Moderaterna har under många år motionerat om att nuvarande finansieringssystem för sjukvården skall slopas och att en allmän obligatorisk sjukvårdsförsäkring som följer patienten skall införas. Införandet av en sådan försäkring är också ett av de tre alternativ HSU 2000 fått i uppdrag att utreda.

Förslagen om husläkarsystem och om att administrationen av ersättningarna för försäkringsanslutna privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster skall överföras från försäkringskassorna till landstingen går i helt motsatt riktning och befäster ytterligare landstingens starka ställning inom hälso- och sjukvården. Vi finner detta högst tveksamt. Det är också otillfredsställande att utredningsarbetet inom HSU 2000 åsidosatts genom att förslagen läggs fram redan nu.

För att säkerställa de privata läkarnas och sjukgymnasternas möjligheter till fortlevnad för framtiden anser vi att det är nödvändigt att en fri etablering för läkare tillåts och att ersättning för den vård de lämnar utges enligt en nationell taxa om administrationen överförs till landstingen. Vi förutsätter att förslag härom läggs fram i den kommande propositionen.

4. Arne Jansson (nyd) anför:

Som vi tidigare med kraft framfört till socialutskottet i socialförsäkringsutskottets yttrande SfU5y över husläkarpropositionen, är Ny demokrati rent principiellt motståndare till att man, som blir följden av det föreliggande förslaget, ytterligare stärker landstingens roll inom hälso- och sjukvården. Detta strider markant mot partiets politik om att avskaffa landstingens beskattningsrätt.

Ny demokrati kräver att en allmän obligatorisk sjukförsäkring skall införas som följer patienten.

Förslagen om husläkarsystem och om att administrationen av ersättningarna för försäkringsanslutna privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster skall överföras från försäkringskassorna till landstingen går i helt motsatt riktning och befäster ytterligare landstingens starka ställning inom hälso- och sjukvården. Vi finner detta högst tveksamt. Det är också otillfredsställande att utredningsarbetet inom HSU 2000 åsidosatts genom att förslagen läggs fram redan nu.

För att säkerställa de privata läkarnas och sjukgymnasternas möjligheter till fortlevnad för framtiden anser vi att det är nödvändigt att en fri etablering för läkare tillåts och att ersättning för den vård de lämnar utges enligt en nationell taxa om administrationen överförs till landstingen. Vi förutsätter att förslag härom läggs fram i den kommande propositionen.

Bilaga 7 (Utbildningsdepartementet), avsnitt F

5. Birgitta Dahl, Börje Nilsson, Lena Öhrsvik, Nils-Olof Gustafsson, Maud Björnemalm och Bo Finnkvist (alla s) anför:

Utskottet anser att den beräkningsgrund som angetts i motion Fi120 är mer realistisk än den regeringen gjort vad beträffar vilka studerande som kommer att ta de nya utbildningsplatserna i anspråk. Även om en

stor andel av de nya utbildningsplatserna kommer att tas i anspråk av arbetslösa personer bedömer utskottet att även redan anställda och ungdomar som tidigare avslutat sin skolgång kommer att ta platserna i anspråk. Medelstilldelningen bör därför anpassas härtill. Utskottet anser således att finansutskottet bör föreslå riksdagen att bifalla motion Fi120 yrkandena 15—17. Därmed tillgodoses även motion Ub156 yrkandena 5—7. I enlighet med det anförda bör för budgetåret 1993/94 till anslaget Studiehjälp m.m. anvisas 39 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit, till anslaget Studiemedel m.m. anvisas 145 905 000 kr utöver vad regeringen föreslagit och till anslaget Vuxenstudiestöd m.m. anvisas 41 935 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit.

Utskottet anser vidare att finansutskottet bör tillstyrka regeringens lagförslag vad gäller ändringar i SVUXA samt föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motion Fi120 yrkande 18 om att villkoren för rätt till SVUXA under en försöksperiod bör ändras så att möjligheter skapas att inom systemet erhålla ersättning på alla studienivåer samt även möjlighet att påbörja och avsluta längre utbildningar.

Bilaga 9 (Kulturdepartementet), avsnitt D

6. Birgitta Dahl, Börje Nilsson, Lena Öhrsvik, Nils-Olof Gustafsson, Maud Björnemalm och Bo Finnkvist (alla s) anför:

Utskottet bedömer att de medel som för budgetåret 1993/94 anvisats för Statens invandrarverk under anslaget D 1 och för förläggningskostnader under anslaget D 2 går att reducera. Med en mer effektiv administration av asylansökningarna och förläggningsverksamheten bör det finnas möjlighet att klara en fortsatt human flyktingpolitik till lägre kostnader än i dag. Under det kommande budgetåret bedömer utskottet att besparingar på 1,1 miljard kronor bör kunna uppnås. Det bästa sättet att få ned kostnaderna är att förkorta handläggningstiderna för prövning av rätten till uppehållstillstånd. Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker motion Fi92 yrkande 22.

Bilaga 1 och bilaga 9 (Kulturdepartementet), avsnitt D

7. Arne Jansson (nyd) anför:

Ny demokratis motion 1992/93:Fi93 med anledning av kompletteringspropositionen skall i första hand ses som ett helhetsförslag från vilket förutsättningslösa förhandlingar skall föras med intresserade partier och block. För att det skall vara möjligt att föra övergripande förhandlingar i finansutskottet och fritt kunna diskutera avstår jag — även om jag ställer mig bakom samtliga motionsyrkanden — i detta sammanhang från att avge avvikande mening med anledning av varje enskilt motionsyrkande.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Berith Eriksson (v) anför:

Beträffande sjukförsäkringens kompensationsnivåer anser Vänsterpartiet att de försämringar som skett slår hårt mot människor med låga inkomster, särskilt då mot kvinnorna. Vid besparingar i sjukförsäkringssystemet vill Vänsterpartiet gå en annan väg och göra besparingarna uppifrån. Det tak som i dag finns för högsta ersättning ligger på 7,5 basbelopp. Detta tak vill Vänsterpartiet sänka till 5,5 basbelopp. På så vis kan påslaget för låginkomsttagarnas sjukersättningar finansieras.

De ekonomiska skillnaderna mellan ålderspensionärerna i Sverige har ökat under 1980-talet. Statistik från Riksförsäkringsverket visar att de pensionärer som tjänar mest — även om man bortser från privata pensionsförsäkringar — nu har mer än tre gånger så höga pensionsinkomster som de med lägst pension. De ålderspensionärer som enbart har folkpension — 90 % av dem är kvinnor — har fått minskad realinkomst med 2,5 % under 1980-talet. Vänsterpartiet anser att dessa pensionärers pensioner måste höjas och föreslår att pensionstillskottet höjs till 70 % av basbeloppet. Vidare anser Vänsterpartiet att arbetsgivaravgiften bör höjas med 3 % från den 1 juli 1993. Detta skulle ge ca 9,6 miljarder kronor netto på ett år efter det att den offentliga sektorn kompensterats. En sänkning av taket i sjukförsäkringen som vi föreslagit skulle ge 1,5 miljarder kronor. Dessa inkomster anser vi skulle användas för att finansiera åtgärder mot arbetslösheten.

Vad beträffar husläkarpropositionen har även Vänsterpartiet motsatt sig att förslagen i denna genomförs.